História vzniku, rozvoja a útlmu priemyselnej robotiky v Československu - 04. časť – Pred robotizáciou 1 :)

VUKOV pri svojom vzniku v roku 1969 mal názov Ústav kovospracujúceho priemyslu (UKP). Vznikol, ako v tej dobe prvý, výskumný a vývojový ústav v oblasti priemyslu na Východnom Slovensku riadený z centra, mysliac ministerstvá. V tomto prípade ide o Ministerstvo hutníctva a strojárenstva. Na Slovensku bol štvrtým, po Výskumnom ústave zvárania (VUZ) v Bratislave, Výskumnom ústave mechanizácie a automatizácie (VUMA) v Novom Meste nad Váhom a Konštrukte v Trenčíne, ktorá pôsobila ako výskumný a vývojový ústav pre špeciálnu, rozumej vojenskú výrobu. Ostatné výskumáky boli riadené Výrobnými hospodárskymi jednotkami (VHJ-čkami).

Garantom pre založenie a zahájenie činnosti UKP od 1. januára 1969 bol Hutný projekt (HP) Košice (riaditeľ Ing. Thot, CSc.), spolu so Strojníckou fakultou Vysokej školy technickej (VŠT) Košice (rektor Prof. Alojz Pažák, DrSc. (dnes Technická univerzita – TUKE). Po vzniku UKP bol jeho riaditeľom menovaný, vtedy ešte len dvadsať deväť ročný Ing. Vladimír Čop, ktorý ako asistent na Katedre obrábania strojníckej fakulty VŠT bol vo vedeckej príprave[1].

Prijímanie zamestnancov vykonávala komisia, v začiatkoch tvorená členmi Vedeckej rady. A to už od októbra roku 1969. Teda v dobe, kedy sme my tu doma prežívali okupáciu vojskami Varšavskej zmluvy. Členmi vedeckej rady boli profesori a vedúci katedier VŠT, riaditeľ HP a riaditeľ UKP. Treba spomenúť hlavne profesorov: Búdu, Blaščíka a Dirhana, pričom hlavne profesori Blaščík a Búda iniciovali programy ďalšieho rozvoja UKP.

UKP dostal k zahájeniu činnosti malú jednoposchodovú budovu na Sídlisku III v Prešove. Išlo o malú budovu sídliskového vybavenia, určenú v prízemí pre malý obchod. A od mesta Prešov byty s dispozičným právom UKP, pre novo prijímaných zamestnancov, špecialistov nebývajúcich v okrese Prešov. Krajský národný výbor publikoval vo vtedy v najrozšírenejšej dennej tlači inzeráty a informácie o konkurzoch k prijímaniu nových pracovníkov, hlavne konštruktérov a projektantov.

Po ekonomicko-hospodárskej stránke a hlavne vo finančnom zabezpečení, bol UKP dotovaný zo štátneho rozpočtu z prostriedkov vtedajšieho Ministerstva hutníctva a strojárstva ako rozpočtová organizácia, po rokoch ako príspevková a nakoniec ako samostatný hospodársky subjekt.

Tu vôbec nie je možné poprieť, že vtedajší režim, aj napriek napätiu v zahranično-politických a vojenských vzťahov, vytváral a začal vytvárať a budovať, tu na Východnom Slovensku (VS), technicko-vedeckú základňu pre strojárenský priemysel, ktorý už bol na VS vybudovaný a produkoval. Jeho vývojové kapacity však na nastupujúci trend technicko-vedeckého rozvoja nestačili.

Okrem hutníckeho gigantu VSŽ Košice je potrebné spomenúť nasledovné, hlavne strojárenské podniky: VAGÓNKA Poprad, TATRAMAT Poprad, ZŤS Košice, ZŤS Sabinov, ZŤS Prakovce, ZVL Prešov, STROJSTAV Prešov, TESLA Stropkov, ZŤS Bardejov, OCELOVÉ KONŠTRUKCIE Prešov, AUTOBRZDY Prešov, TRANSPORTA Medzilaborce, VIHORLAT Snina, SÁNDRIK Štós, ZVS Medzev, výrobné družstvá v Prešove, Plavči, Bardejove a podobne.

Okrem riaditeľa a vtedy potrebného kádrovčíka a sekretárky pani Šromplovej a garanta za HP (Ing. Horáčka, ak sa nemýlim) zamestnancami boli mladí inžinieri, hlavne zo ZPA Prešov: Ing. Bebča, Ing. Kalina, Ing.Tkáčik. Ing. Oríšek a ďalší.

Ako prví konštruktéri s praxou nastúpili: Ing. Milan Plášek (ZDA Bardejov), Ing. Ján Mikloš (TRANSPORTA Medzilaborce), Ing, Ján Bubán (Výskumný ústav chemických vlákien - VUCHV Svit,) Ing. Ivan Suchár (Vihorlat Snina). Treba pripomenúť, že nástup skúsených konštruktérov už z fungujúcich závodov a ich konštrukčných a technologických útvarov nebol častý. Uvediem ešte niektoré mená: Ing. Július Wolf, Ing. Július Demeter CSc., Ing. Peter Štefaňák, Ing. Ladislav Stassel a ďalší. Nebolo ich veľa a preto ak ďalších nemenujem, prosím berte to ako zlyhávanie mojej sedemdesiat sedem ročnej pamäte. A preto do už premenovaného UKP na VUKOV nastupovali mladí absolventi, hlavne zo SPŠ strojníckej v Prešove, Strojníckej fakulty VŠT Košice a niekoľkí aj z SVŠT v Bratislave. Išlo o čerstvo promovaných inžinierov vracajúcich sa z Bratislavy do svojich rodísk.

Pre posilnenie vedeckých kapacít boli z VŠT Košice presunutí: Ing. Milan Damitš, CSc., Ing. Štefan Pollák, CSc., Doc. Ing. Andrej Hrivnák, CSc., Ing. Ján Baran, Ing. Michal Dorič. Väčšina z nich prišla aj preto, aby neboli preverovaní pri, nazvem to očisťovaní[2] komunistickej strany na VŠT, kde by určite boli zbavení pedagogického pôsobenia.

Hneď v prvých rokoch pôsobenia a činnosti, registrované meno, názov ústavu UKP vyvolával predstavu, že ide o

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

nejakú pridruženú výrobu majúcu čo do činenia s kovmi, hlavne železom. Preto prišlo v roku 1971 k zmene názvu a registrovaniu firemnej značky, VUKOV Výskumný ústav kovopriemyslu.

Tej značky, ktorú si aj dnes privlastňujú privatizéri. Tí, čo firmu rozpredali a rozkradli, a v zostatku toho čo ostalo bačujú. Nechajme súčasnosť tak, lebo je taká aká je a vráťme sa späť do histórie.

V rámci investičnej činnosti a rozvoja, ktorú za celé svoje pôsobenie od nástupu (od roku 1971) zabezpečoval technický námestník VUKOV, Ing. Eduard Hažir (predtým výrobný námestník ZVL Prešov), sa vybudoval VUKOV do rozmerov veľkej fabriky s dvoma výrobnými halami, dvoma administratívnymi budovami, skúšobnými a laboratórnymi priestormi, so sociálnym zabezpečením (kuchyňa, jedáleň, internátne ubytovanie, kultúrne zariadenie, zdravotné stredisko a podobne). Ing. Hažir zabezpečil aj prenájom priestorov pre detašované pracoviská VUKOVu v Košiciach, Prahe, Brne a v Bratislave.

Pre potreby vedecko-technických informácií ich triedenie, distribúciu medzi riešiteľov, bol vybudovaný archív výskumných správ a štúdií a archív vytvorenej konštrukčnej a technologickej dokumentácie, od funkčných vzorov až po opakovanú výrobu. Archív zhromažďoval aj projektové štúdie a projekty, a tiež zabezpečoval platné normalizačné predpisy a normy pre celú organizáciu. O vznik archívov sa zaslúžil Ing. Milan Damič, CSc. Viedol a organizoval útvar vedeckého tajomníka. Do jeho kompetencie patrilo aj organizovanie medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce, patentová a priemyselná ochrana a publikačná činnosť.

Za rozvoj vedy a výskumu v prvých rokoch VUKOVu zodpovedal námestník pre vedu a výskum Ing.Ján Zán, CSc. Ekonomickým námestníkom už od februára 1969 (až do nástupu na dôchodok) Samuel Lörenčík.

[1] Po jej absolvovaní získal titul CSc.

[2] Išlo o tzv. stranícke previerky.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania